

Lutherrózsza

A Tatai Evangélikus Egyházközség információs hírlevele. Alapítva Urunk 1992. esztendejének adventjében. Megjelenik havonta. Kapják a gyülekezet tagjai és Tata vonzaskörzetének evangélikussága – valamint az érdeklődők. Készült: 200 példányban. Kiadó: *Franko Máttyás* evangélikus lelkész Tel./Fax: 34-487-834 E-mail: frankom@axelero.hu

Egy vérből?

„Az egész emberi nemzetséget is egy vérből teremtette, hogy lakjon a föld egész felszínén; meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs is messzire egyikünkől sem..“ (ApCsel 17,26-27)

A mikor írom e sorokat „óriási diplomáciai erőfeszítéseket“ tesznek az iraki konfliktus békés rendezésére – még. Nem kell nagy tehetség ahhoz, hogy az erők szembenállásából kikövetkeztessük a közeljövő alakulását! A történelem tehát ismétlődik, de ez az igazság most sem vigasztal meg senkit. Óskivánságunk a békére mindörökké elérhetetlen vágy marad?

Milyen érdekes, hogy két egészséges fiatal lány és fiú, akárhová is születtek, Afrika dzsungelébe, Ausztrália sivatagába vagy felhőkarcolós metropoliszba –, ha valahol egymásra találhatnak, szerelmük gyümölcseként egészséges utódoknak adhatnak életet. Mi ez, ha nem ékes bizonyíték annak, hogy „egy vérből“ teremtettünk? Genetikai kompatibilitásunk is jelzi, hogy egy családba tartozunk. A családban az őszinte vitának mindig is helye volt, van és lesz, de a cél soha nem a másik megölése, elpusztítása. Ha a történelmet tanulmányozzuk, megdöbbentő adatokat nyerhetünk civilizációkról. Százmilliók haltak meg az évezredek során, mert hódítottak, mert leigázták őket, mert elvekért harcoltak, mert szabadságukat nem adhatták fel... Mindebből ez idáig az ember nem tanult szinte semmit. Az ember már megint zsákutcába került, mert nem az Isten-rendelte jó célt akarta követni...

Az ember célja, hogy „keresse az Istent“ – önmagában, a világban, a másik emberben. Ez az Isten parancsa. Parancs annak, aki nem ismeri az „Isten magasságát és mélységét, hosszúságát és szélességét“. Ajánlás annak, akiben megvan az alapvető érzékenység és tapintat, szelídség és a jó utáni vágyakozás Teremtője felé.

Manapság egyre több építészeti, természeti szépségét a világnak ismerik el a „világörök-

ség“ részének. A háborúkban mindig a könyvtárak, a templomok, a művészeti értékek pusztultak – mindannyiunk öröksége.

Ha a térképre pillantunk, Bagdadtól délre a civilizáció bölcsőjét, a legrégebbi városokat: *Ur* és *Uruk*, az ősi Babilon csodálatos emlékeit, a Tigris és Eufrátesz vidékét találhatjuk, ahol még ma is feltáratlan régészeti emlékeket rejt a föld. Mindezek – Saddam is jól tudja – felbecsülhetetlen értékei a civilizációknak, ezért is építette bele katonai gyárait, hiszen tudja, itt nagyobb a védelem... Vagy mégse? Bármennyire is computervezérelt és intelligens egy harci eszköz, a bombának nincs szépérzéke, művészeti látása, erkölcsi gátlásai. Programja van, ami lefut és rombol, pusztít és helyrehozhatatlan károkat okoz. A hatalom ősi jelszava: mindenáron! – most is megtermi majd keserű gyümölcseit...

Ebben a mostani erődemonstációban „igazságokat“ védenek mindkét oldalon. Az igazság azonban az, hogy csakis az Isten igazsága teremthet békét. Ehhez talán „csak“ arra lenne szükség, hogy minden embert eljuttassunk a Holdra, hogy azután ott egy órácskát csöndben és magányosan egy sámlin ücsörgve elgondolkodjon az élet értelmén... Tudom, a tervem kivitelezhetetlennek tűnik, pedig bizonyára hatásos módszer lenne.

Földünk, ez a csodálatos bolygó oly sok sebtől vérzik – az ember miatt! Jézus Krisztus megváltó szeretete kétezzer éve formálja az embervilágot, s ha nem túl nagy az eddigi eredmény az nem a Mester hibája... A mi feladatunk, az én feladatomban a böjti időszakban, hogy többet imádkozz(unk)am a viláért! Több felelősségért, nagyobb hitért, hatásosabb egységért!

A böjt mindig a *meditáció*, a *részesedés*, az *áldozatvállalás* és a *húsvéti titokra való felkészülés* időszaka. Megdöbbentő a Hold-Föld távlata, még megdöbbentőbb az ember kicsinysége, de legmegdöbbentőbb az Isten türelmes szeretete mihozzánk, mely szelíden ebben a mostani böjtben is hívogat...

Csütörtök esti bibliaórák...

Március 13. 18⁰⁰

*Ősatyák – ősbűnök.
(Ábrahám-tól- Jákóbig.)*

Március 20. 18⁰⁰

*A gondviselés himnuszai
(József-történetek.)*

Március 27. 18⁰⁰

*Izrael legnagyobb profétája
– Mózes*

Április 10. 18⁰⁰

*Törvény és kultuszi élet az
Exodus népénél*

Április 24. 18⁰⁰

Izrael fénykora (királyok)

Május 8. 18⁰⁰

*Nagyproféták, kisproféták
– profétai ígéretek.*

Május 15. 18⁰⁰

*Zene és költészet az
Őszövetségben – Zsoltárok
könyve*

Május 22. 18⁰⁰

*Messiási várakozások,
vallásos mozgalmak*

Május 29. 18⁰⁰

*Jézus nyomában
– Az újszövetség kora*

Június 5. 18⁰⁰

Új szövetség születik

Földünk a Hold felszínéről nézve... Mikor fog végre az ember olyan távlatot látni, mint amilyenre teremtett?

Szeretevendég

Március 23-án. du. 4 órákor

*****

Az alkalmon

Decmann Tibor

evangélikus lelkész előadást tart az

Öregség kihívásai

egy öregedő

társadalomban

címmel.

*****

Mindenkit szeretettel várunk!

EVANGÉLIKUSOKAT KERESÉK!

Kérem mindazokat, akik tudnak a környezetükből evangélikusokról, hogy címetüket juttassák el hozzám!

fm

„...lesz még a magyarbul valami s pedig sok!”

Ismét eljött március idusa, s mi nemzeti történelmünk egyik legnagyobb eseményére, az 1848-49-es forradalomra és szabadságharcra emlékezünk. Emlékezünk arra a 155 évvel ezelőtti napra, amikor Pesten a szakadó esőben tízezer ember hallgatta mérhetetlen lelkesedéssel a Nemzeti Múzeum előtt a tizenkét pontot és a Nemzeti dalt. Azt a tizenkét pontot, amelynek követelése a reformkorban kibontakozott gazdasági, társadalmi és politikai átalakulás betetőzéseként a modern polgári Magyarország alapvetését jelentették és függetlenségünk megteremtése felé tettek nagy lépést.

A pesti események híre futótűzként terjedt el az országban, ami az 1848 tavaszán Európán végigsöpörő forradalmakról értesülve egyébként is lázban égett. Ilyen körülmények között a Pozsonyban üléső országgyűlés *Kossuth Lajos* útmutatását követve néhány nap leforgása alatt elfogadta azokat a törvényeket, amelyek megvalósították a tizenkét pont követeléseit. Az általános lelkesedés közepette rövid ideig úgy látszott, hogy sikerül megteremteni az eltérő politikai erők összefogását a nagy nemzeti célok elérése érdekében. A pozsonyi or-

Petőfi a forradalom lánglelkű költője... vajon mennyire volt meghatározó életében az evangélikus önzonosság?

szággyűlésen tartózkodó *Széchenyi István* - aki akkor már évek óta bírálta *Kossuth* és a mögéje felzárkózó közép-nemesség radikalizmusát - 1848. március 17-én a következő sorokat vetette papírra: „... csudákat élünk! Nemzeti honunk hajszálon függött. Az első felvonás gyönyörűen sikerült! Én teli vagyok a legszebb reményekkel.... Az én politikám biztos volt, de lassú. *Kossuth* egy kártyára tett mindent, és legalább idáig annyit nyert a hazának, mint amennyit az én politikám tán 20 év alatt nem bírhatott volna előállítani! Ha reactio (erőszak) nem történik, és több lesz bennünk a hazafiasság, mint az irigység, s több a polgári erény, mint dicsvágy, én biz azt hiszem, lesz még a magyarbul valami s pedig sok!”

A forradalmi átalakulás kezdetén úgy tűnt, hogy a birodalmukban jelentkező tömegmozgalmaktól megrettent Habsburgok nem mernek erőszakos eszközökkel fellépni a magyarság törekvéseivel szemben. A magyar országgyűlés által elfogadott törvénycikkeket az uralkodó szentesítette. Az így megszületett „áprilisi törvények” véghezvitték a jobbágyfelszabadítást, megteremtették a közteherviselést, megszüntették a sajtócenzúrát, népképviseleti alapra helyezték a törvényhozó testület alsóházát és újraegyesítették a korábban Bécsből külön kormányzott Erdélyt Magyarországgal. Igaz, hogy hazánk Habsburg fennhatóság alatt maradt, mégis nagy lendületet vett önállóso-

dásunk folyamata, mert megalakult az első független és a parlamentnek felelős magyar kormány. Ezzel létrejött az a modern polgári államigazgatási szerv, amely Bécs önkényuralmi törekvéseinek az országgyűlés támogatásával hatékony gátja lehetett. Magyarország első független kormányában *Kossuth* és *Széchenyi* egyaránt miniszteri tárcát kapott. Ez azt jelezte, hogy a nemzet sorsáért felelősséget érző radikálisabb és mérsékeltőbb politikai erők együttesen kívánják tevékenykedni a magyarság jövőjének biztosításáért. Miniszterelnökként az ország egyik leggazdagabb földbirtokosa, a forradalom ügye mellett őszintén elkötelezett főúr, gróf *Batthyány Lajos* állt a kormány élén.

Azonban az újonnan létrejött országos vezető testületeknek a reményt keltő kezdet után hamarosan a megsokasodó problémákkal kellett szembenézniük. A császári udvar kétszínűsége egyre inkább nyilvánvalóvá vált. 1848 szeptemberében már az uralkodó és környezete biztatására hazánkra törő *Jellasics* horvát bán csapataitól kellett megvédelmezni a forradalmi Magyarországot. Az év végén pedig az osztrák katonaság indított nyílt támadást hazánk ellen. A császári zsoldban álló haderő és az udvar által megtévesztett és ellenünk fordított nemzetiségek rohamával szemben a magyarok jogos önvédelemre kényszerültek. Kibontakozott a szabadságharc. A mind bonyolultabbá és veszélyesebbé váló helyzetben a politikai vezető erők addigi összefogása felbomlott, s egyre erőteljesebben jelentkeztek a belső ellentétek. Am *Kossuth* hívó szavára megmozdult az ország népe. A hon védelmére tízezrek ragadtak fegyvert. A pákozdi csata, majd az 1849-es tavaszi hadjárat fényes diadalainak eredményeként sikerült kiszorítani az ország területéről az ellenséget.

De a magyar királyi tróntól Debrecenben megfosztott Habsburg-ház nevében

Gróf Batthyány Lajos, az első magyar kormány felelős miniszterelnöke.

Kossuth Lajos... Vajon jogászként mit jelentett számára lutheránussága?

a fiatal *Ferenc József* az orosz cártól kért és kapott segítséget szabadságharcunk leverésére. A gazdaságilag kimerült és külpolitikailag elszigetelt Magyarországot hősies erőfeszítéseivel sem állhatott tartósan ellen az osztrák és orosz csapatok elsöprő túlerejének. A világosi fegyverletételt követő véres megtorlás idején pedig a temetők dermesztő csendje ülte meg hazánkat. *Kossuth Lajos* száműzetésbe kényszerült, *Széchenyi István* elméje elborult, *Batthyány Lajost* ugyanazon a napon végezték ki, mint az aradi vértanúkat. Ilyen tragikus végzet jutott osztályrészül 1849-ben a magyar haza legjobb fiainak!

Gróf Széchenyi István
(Franz Eybl litográfiája)

Gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar. Vajon mi lett volna hazánkból, ha számtalan kezdeményezéséből minden megvalósíthatott volna...

Ezek a történelmi tények. A magyar sorstragédiák egy újabb állomása! – mondhatja rájuk a borúlátó szemlélő. Tőlünk magyaroktól csak ennyi telik! – tárhatja szét karját fanyalogva a 21. század elejének megkeseredett emberre. Azonban nincs igazuk azoknak, akik csak ezt a sötét oldalát látják meg 1848-49 történéseinek. Hiszen a szabadságharc mártírjainak véréből szebb magyar jövő sárjadt! A nemzeti függetlenségünkért folytatott harcunk elbukott ugyan, de az 1848-ban elért társadalmi vívmányainkat az idegen önkényuralom nem tudta megsemmisíteni. Ezekkel a vívmányokkal megeremtdődtek a hazai polgári átalakulás alapjai. Az is bizonyosra vehető, hogy a polgárosodásnak ismételt lendületet adó 1867-es kiegyezés sem úgy következett volna be, ahogy bekövetkezett, ha nem készítik elő 1848-49 hősies erőfeszítései. Egy – az 1848-49-es előzményeket nélkülöző – kiegyezés minden bizonnyal kevesebb engedményt tartalmazott volna számunkra a ténylegesen elértéknél. Ilyen módon a levert forradalom és szabadságharc sárba tiportatása ellenére történelmi jelentőségű eredményeket hozott létre, s eleven hatótényezőként épült be nemzeti fejlődésünk folyamataiba. 1848-49 szervesen kapcsolódik történelmünk azon szabadságküzdelmeihez, amelyek – a Rákóczi-szabadságharcától 1956 forradalmáig – bukásukban is felmagasztosultak.

Másrészt, bár kontinensünk államainak másfél évszázaddal ezelőtti uralkodói szembefordultak a magyarság függetlenségi törekvéseivel, alattvalóik millióinak szívében mégis rokonszenv és tisztelet ébredt népünk iránt. 155 éve a magyarok – nem először és nem utoljára – bebonyították Európa minden haladó gon-

dolkodású lakója számára, hogy nem csak szerves részét képezik az itt élő népek közösségének, de példamutatóan járulnak hozzá a szabadságért és a fejlődésért vívott egyetemes emberi küzdelemhez. Meggyőződésem, hogy 1848-49 legfontosabb üzenete nekünk, kései utódoknak ma éppen ebből a tényből adódik. Ez az üzenet így hangzik: Akkor lehetünk hűek elődeink nemes hagyatékához, ha nemzeti méltóságunkat és öntudatunkat megőrizve bekapcsolódunk az új, egységes és humánusabb Európa létrehozásáért végzett munkálkodásba. S ha erőinket egyesítve legjobb képességeink szerint minden tőlünk telhetőt megteszünk ezen a téren, akkor jogos bizakodással tekinthetünk a jövő felé.

Ennek a történelmi jelentőségű feladatnak sikeres megvalósításában vezetsenek minket az 1848-49-es forradalom és szabadságharc lánglelkű apostolának, Petőfi Sándornak szavai: „Azért félre az aggodalommal, mert az alaptalan, és félre a csüggedéssel, mert az férfiatlan. Bízunk Istenben, és még inkább a magunk erejében, s harcoljunk fáradhatatlanul. Jó szerencsében a gyáva is neki bátorodik; az a férfi, az a vitéz, aki ha vesz is, úgy tartja fejét, mintha ő volna a győző. S nekünk két okunk van vitézeknek lennünk: hogy életünket és szabadságunkat megtartsuk, és hogy ne piruljanak miattunk a másvilágon őseink, kik hajdan nagygyá és tiszteltté kerestelék szívök vérével a magyar nevet!”¹²

Dr. Giczi Zsolt
egyháztörténész, egyetemi adjunktus

1) Gróf Széchenyi Istvánnak titkárához, Tasner Antalhoz írt leveléből.

2) Petőfi Sándor cikkéből az *Allföld Hírlap* 1849. január 10-én megjelent számában.

Boldogok..

Boldogok, akik tudják, miért élnek, mert akkor azt is megtudják majd, hogyan éljenek.

Boldogok, akik összhangban vannak önmagukkal, mert nem kell szüntelen azt tenniük, amit mindenki tesz.

Boldogok, akik csodálkoznak ott is, ahol mások közömbösek, mert öröms lesz életük.

Boldogok, akik tudják, másoknak is lehet igaza, mert békesség lesz körülöttük.

Boldogok, akik nevetni tudnak önmagukon, mert nem lesz vége szórakozásuknak.

Boldogok, akik meg tudják különböztetni a hegyet a vakondtúrástól, mert sok zavartól megkímélik magukat.

Boldogok, akik észreveszik a diófában a bölcsőt, az asztalt és a koporsót és mindháromban a diófát, mert nemcsak néznek, de látnak is.

Boldogok, akik lenni is tudnak, nem csak tenni, mert megcsendül a csöndjük és titkok tudóivá válnak. Leborulók és nem kiborulók többé.

Boldogok, akik mentség keresése nélkül tudnak pihenni és aludni, mert mosolyogva ébrednek fel és örömben indulnak útjukra.

Boldogok, akik tudnak elhallgatni és meghallgatni, mert sok barátot kapnak ajándékba és nem lesznek magányosok.

Boldogok, akik figyelnek mások hívására anélkül, hogy nélkülözhetetleneknek hinnék magukat, mert ők öröm magvetői.

Boldogok, akik komolyan tudják venni a kis dolgokat és békésen a nagy eseményeket, mert messzire jutnak az életben.

Boldogok, akik megbecsülik a mosolyt és elfelejtik a fintort, mert útjuk napfényes lesz.

Boldogok, akik jóindulattal értelmезik mások botlásait akkor is, ha naivnak tartják őket, mert ez a szeretet ára.

Boldogok, akik gondolkodnak, mielőtt cselekednének és imádkoznak is mielőtt gondolkodnának, mert kevesebb csalódás éri őket.

Boldogok, akik el tudnak hallgatni, ha szavukba vágnak, ha megbántják őket és szelíden szólnak, mert Jézus nyomában járnak.

Boldogok, akik mindebből meg is tudnak valósítani valamit, mert életesebb lesz az életük.

Dr. Gyökössi Endre

HÍREK

Február 19-én megtartottuk évadkezdő rendes presbiteri ülésünket, melyen a számvevőszerk jelentését hallgattuk meg, valamint az idei költségvetést fogadtuk el. Többek között döntöttünk a templomtér feletti tetősík felújításáról is. Ha közegyházi segítyt is sikerül kapnunk, akkor lehetségessé válik idén a rekonstrukció. (Lásd presbiteri ülésről készült fotót!)

Február 20-án délelőtt gyülekezetünket meglátogatta *Clement Lajos* (kép bal oldalán) és *Stermetzky Jenő* egyházmegyénk Gazdasági Bizottságának tagjai. Feladatuk a tájékozódás és a döntés-előkészítés volt. Sajnos a tavalyi esztendőhöz képest igen lecsökkent a szétosztható közegyházi támogatás, de bízunk benne, hogy a bizottság bölcsen el tudja majd osztani a keveset is. A megbeszélésen *Varga István* presbiter testvérünk is részt vett, aki a Gyülekezetünk részéről a kivitelezés felügyelője.

Február 27-én gyülekezetünk adott otthont egyházmegyénk lelkesi karának havi munka-ülésének az ún. LMK-nak »Lelkesi Munka Közösség«. A házigazda szerepét idén is *Csizmazia György és felesége Ilonka* vállalta magára. Köszönjük az egésznapos szolgálatot, a süteményt felajánlóknak pedig együttműködésüket.

Egyházközségünk információs újságának a *Lutherrózsának* szerkesztése, előállításra sok energiát igényel... nemkülönbön előállításra, postázásra pénzbe kerül. Kérem a testvéreket, hogy ha módjukban áll nyervek meg nagyjelkü szponzorokat/mecénásokat, akik szerény támogatásukkal megkönnyítik információs körlevélünk rendszeres megjelenését. (Természetbeni juttatás is elfogadunk: másolópapír, másolási kellékanyag!) Cserébe hirdetési felületet biztosítunk. *(Szerkesztőség)*

Egyházmegyénk Gazdasági bizottságából megjelent tagokkal (*Stermetzky Jenő* és *Clement Lajos*) *Varga István* presbiter testvérünk beszélget.

Költségvetést elfogadó presbiteri ülésünkön megjelent tagok (balról haladva) állók: *Nagy Gábor, Sziklai Tibor, Schleier László, Sziklai Tiborné, Franko Mátyás, Dr. Vancsai József, Dr. Vancsai Józsefné, Németh László, Szélesné Szabó Teodóra*. Ülők (balról haladva): *Szily Györgyné, Frakasházi Ferenc, Szokol Antalné, Orosz Ágostonné*.

EVANGÉLIKUS KISTEMPLOMÉRT

Alapítványunk már 4 éves! Adójának egy százalékkal közvetlenül támogathatja gyülekezetünket!

Számlaszámunk:

63500172-11024910

Adószámunk:

18607956-1-11

Evangelikus
Egyházunk
APEH kódja:
0035

Adójának 1 %-val támogassa iskoláinkat, szeretetotthonainkat, karitatív munkánkat!

Barátainak, ismerőseinek, rokonainak figyelmét hívja fel szép céljainkra! *Keressen segítő társakat az emberekért végzett szolgálatunkhoz!*

Segítségét köszönjük!